

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Advies over de aanpassing van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling

- gevraagd door de staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, de heer Olivier Deleuze, in een brief van 31 augustus 2000
- voorbereid door de werkgroep federaal plan
- goedgekeurd door de algemene vergadering van 28 november 2000 (zie bijlage 1)

1. Samenvatting

- [1] De Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO, de raad) formuleert in dit advies concrete voorstellen om de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling (Belgisch Staatsblad 18 juni 1997) te verbeteren. In het algemeen beoordeelt de raad deze wet positief. De raad waardeert ook het werk dat de regering, de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO) en het Federaal Planbureau reeds hebben gepresteerd in het kader van deze wet.
- [2] De FRDO is van oordeel dat sommige verbeteringen een aanpassing van de wet vereisen. Andere verbeteringen kunnen echter worden geregeld in uitvoeringsbesluiten of hebben te maken met de concrete interpretatie en invulling van de wet en zijn dus mogelijk zonder wetwijziging. Volgens de raad moeten de uitvoering van de wet en van het eerste federaal plan inzake duurzame ontwikkeling nu de hoogste prioriteit krijgen. – De raad verwijst hiervoor ook naar het *Programme for the Further Implementation of Agenda 21* uit 1997, dat onder meer stelt: "We emphasize that the implementation of Agenda 21 in a comprehensive manner remains vitally important and is more urgent now than ever". – De raad dringt erop aan dat de regering daarvoor de nodige financiële en menselijke middelen vrijmaakt.
- [3] Om de lezing te vergemakkelijken werd dit advies geordend volgens de hoofdstukken en artikels van de wet en werden de voorgestelde wetwijzigingen in de tekst opvallend gemarkeerd.

2. Algemene opmerkingen over de aanpassing van de wet

- [4] In zijn adviesvraag deelde staatssecretaris Deleuze mee dat hij geen ingrijpende herziening van de wet op het oog heeft, maar dat hij gerichte wijzigingen wil voorstellen om de wet te verbeteren. De FRDO deelt deze visie van de staatssecretaris. De raad beoordeelt de wet over de duurzame ontwikkeling in het algemeen positief. Voor een grondige evaluatie vindt de raad het te vroeg. Het eerste plan inzake duurzame ontwikkeling werd immers pas in de tweede helft van 2000 goedgekeurd en het komt er nu op aan dit plan uit te voeren. Voorts is de informatie die nodig is voor de evaluatie van de raadpleging van de bevolking over het voorontwerpplan momenteel nog niet beschikbaar. De raad kon er dus geen gebruik van maken voor dit advies. Ten slotte is de FRDO van oordeel dat de wet heel wat flexibiliteit biedt en dat veel bekommernissen van de raad geen wijziging van de wet vereisen.

3. Opmerking over hoofdstuk I – algemene bepalingen

[5] Over artikel 2, 3°: de minister

De FRDO stelt voor dat voortaan onder "minister" de minister of staatssecretaris bevoegd voor *duurzame ontwikkeling* wordt begrepen. In de huidige wet staat *leefmilieu*. Deze aanpassing zou onderstrepen dat het milieubeleid slechts een onderdeel vormt van het beleid inzake duurzame ontwikkeling.

Voorgestelde wetswijziging: in artikel 2, 3° "leefmilieu" door "duurzame ontwikkeling" vervangen.

4. Opmerkingen over hoofdstuk II – federaal plan inzake duurzame ontwikkeling

[6] Over artikel 3: inhoud (en vorm) van het plan

De FRDO dringt erop aan dat het plan op verschillende niveaus leesbaar wordt gemaakt, bijvoorbeeld door er een algemene samenvatting en samenvattingen per hoofdstuk aan toe te voegen. Dit is uiteraard mogelijk zonder de wet aan te passen.

[7] Over artikel 4, §1: voorbereiding door het Federaal Planbureau

De FRDO is van oordeel dat, gezien het rapport door het Federaal Planbureau wordt opgesteld, het verkieslijk zou zijn dat het plan door een andere instelling zou worden opgesteld. Volgens de raad zou het plan door een planningsgroep en het rapport door een rapporteringsgroep moeten worden voorbereid (de vroegere NRDO pleitte reeds in die zin in zijn advies van 29 november 1996, punt 3). In ieder geval vindt de raad het belangrijk dat duurzame ontwikkeling binnen de federale overheid een permanent horizontaal initiatief wordt.

Voorgestelde wetswijziging: in de eerste zin van artikel 4, §1 "door het Federaal Planbureau" schrappen en daar een andere instelling vermelden. Welke instelling het plan moet voorbereiden dient volgens de raad onder meer te worden beoordeeld in het kader van de uitvoering van het Copernicusplan voor de modernisering van de federale overheid.

[8] Over artikel 4, §1: statuut van het voorontwerpplan

In zijn advies van 4 april 2000 over het voorontwerpplan inzake duurzame ontwikkeling wees de FRDO op het probleem van het statuut van dit document (alinea 25). Enerzijds is het voorontwerpplan een document van de administratie, anderzijds bevat het heel wat politieke keuzes. Dit onduidelijke statuut zorgt volgens de raad voor verwarring. Daarom vraagt de raad dat het statuut van het voorontwerpplan wordt verduidelijkt. Enerzijds wenst de raad meer betrokkenheid van de regering, omdat dit bevorderlijk is voor de latere uitvoering van het plan. Anderzijds wenst de raad te vermijden dat de aard van het voorontwerpplan de kans op een breed en open debat zou beperken. Voorts wenst de raad dat het parlement in dit debat een belangrijke rol zou spelen.

Voorgestelde wetswijziging: aan de tweede zin van artikel 4, §1 ", na principiële goedkeuring door de regering" toevoegen.

[9] Over artikel 4, §2: raadpleging over het voorontwerpplan

De FRDO hecht veel belang aan participatie en aan de raadpleging van de bevolking over het voorontwerpplan. In zijn advies van 4 april 2000 over het voorontwerpplan inzake duurzame ontwikkeling stelde de raad dat de bevolking zeker "over de grote maatschappelijke en politieke keuzes" zou moeten worden geraadpleegd (alinea 28). Alvorens zich uit te spreken over het toekomstig gebruik van het instrument "raadpleging" acht de raad het wenselijk een beraad over dit middel te organiseren. Om de raadpleging te verbeteren moet de wet op dit punt eventueel later worden aangepast. De raad wijst er evenwel op dat ook het koninklijk besluit bedoeld in artikel 4, §2 mogelijkheden biedt, want dit besluit legt de uitvoeringsbepalingen van de raadpleging vast. Volgens de raad is er naast de raadpleging over het voorontwerpplan permanent

nood aan informatie en sensibilisatie inzake duurzame ontwikkeling. In dit verband wenst de raad dat ook andere inspraakmogelijkheden worden gecreëerd.

[10] Over artikel 4, §3: adviestermijn

De termijn voor de adviesformulering bedraagt nu negentig dagen. Uit de praktijk is gebleken dat die termijn erg kort is. Bij de bepaling hoeveel tijd beschikbaar moet zijn, moet volgens de FRDO rekening worden gehouden met de aard van het document. Er moet voldoende tijd zijn om een advies te formuleren over zulk een belangrijk document. In geval van een veelomvattend en vrij gedetailleerd document is een adviestermijn van vier maand realistischer dan de huidige drie maand. Ook voor de raadpleging van de bevolking is voldoende tijd nodig.

Voorgestelde wetswijziging: in artikel 4, §3 "negentig" door "honderdtwintig" vervangen; en de zin "De raadpleging van de bevolking over het voorontwerpplan duurt negentig dagen" toevoegen.

[11] Over artikel 4, §4: termijn voor de opstelling van het ontwerpplan

Omdat er ook voor de verwerking van de reacties op het voorontwerpplan voldoende tijd nodig is en om te vermijden dat de tijd tussen het voorontwerpplan en het plan te lang wordt, stelt de FRDO voor dat de verwerking van de reacties van de bevolking start onmiddellijk na de raadpleging en niet pas na het verstrijken van de adviestermijn.

Voorgestelde wetswijziging: in artikel 4, §4 "termijn" door "adviestermijn" vervangen; en de zin "De Commissie kan de reacties van de bevolking beginnen onderzoeken onmiddellijk na het verstrijken van de raadplegingstermijn" toevoegen.

5. Opmerking over hoofdstuk III – federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling

[12] Het is volgens de FRDO belangrijk de bevolking te sensibiliseren en daartoe het federaal rapport en eventueel een ge vulgariseerde versie ervan bekend te maken en te verspreiden. Daarvoor zijn voldoende middelen nodig. Dit vereist geen aanpassing van de wet.

6. Opmerkingen over hoofdstuk IV – federale raad voor duurzame ontwikkeling

[13] Over artikel 11, §4: adviestermijnen

De FRDO vindt een adviestermijn van drie maand in principe aanvaardbaar. De raad is van oordeel dat afwijkingen daarvan in twee richtingen mogelijk moeten zijn. Enerzijds moet een minister voor dringende adviezen de termijn kunnen verkorten. Gezien de werkwijze van de raad is de huidige minimale termijn van twee weken echter niet haalbaar. Anderzijds stelt de raad voor dat een minister die een advies vraagt een langere termijn dan drie maand moet kunnen toestaan. Dat laatste behoort overigens reeds tot de huidige praktijk.

Voorgestelde wetswijziging: in artikel 11, §4 "twee weken" door "een maand" vervangen; en de zin "De opdrachtgever kan ook een langere termijn dan drie maanden toestaan" toevoegen.

[14] Over artikel 11, §6: motieven voor het afwijken van het advies

De FRDO stelt voor dat de regering de motieven voor het eventueel afwijken van het advies van de raad opneemt in een jaarlijks rapport aan het parlement en de raad. Nagaan in hoeverre de regering de adviezen van de raad heeft gevolgd zou ook als onderdeel van de beleidsevaluatie in het federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling kunnen worden opgenomen.

Voorgestelde wetswijziging: aan artikel 11, §6 "in een jaarlijks rapport aan het parlement en de raad" toevoegen.

- [15] Over artikel 12, §1: samenstelling van de raad
Naar aanleiding van de raadpleging over het voorontwerpplan inzake duurzame ontwikkeling toonden verscheidene organisaties interesse om lid te worden van de FRDO. De raad staat in principe open voor een uitbreiding met nieuwe leden, maar de omvang van de raad moet wel werkbaar blijven en het evenwicht tussen de verschillende groepen moet worden gerespecteerd. Indien de raad nieuwe leden opneemt, moet er ook duidelijkheid zijn over hun representativiteit en over de belangen die zij vertegenwoordigen.
Voorgestelde wetswijziging: in artikel 12, §1 een categorie van leden tussenvoegen: "k) twee leden als vertegenwoordigers van andere groepen dan d) tot j) die door de raad kunnen worden voorgesteld om in te spelen op de veranderende maatschappelijke realiteit". Door deze tussenvoeging worden de huidige categorieën k) en l) respectievelijk l) en m). Als gevolg hiervan moet in artikel 12, §2 "j)" door "k)" worden vervangen en in artikel 12, §3 moet "k) en l)" door "l) en m)" worden vervangen.
- [16] Over artikel 12: toevoeging van plaatsvervangers
De FRDO vindt het wenselijk dat voor elk lid van de categorieën d) tot (nieuwe) k) een plaatsvervanger wordt benoemd die de algemene vergaderingen kan bijwonen in de plaats van het lid.
Voorgestelde wetswijziging: aan artikel 12 een §5 toevoegen: "Voor elk lid bedoeld in §1, d) tot k) wordt een plaatsvervangend lid benoemd. Deze plaatsvervangende leden worden op dezelfde wijze als de leden voorgesteld en benoemd".
- [17] Over artikel 14: personeelsbeleid en rechtsstatuut van de raad
De FRDO vraagt rechtspersoonlijkheid te verkrijgen, zoals de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad. Dit zou de mogelijkheden van de raad vergroten, onder meer om een eigen personeelsbeleid te voeren.
Voorgestelde wetswijziging: de tekst van artikel 14 moet door een andere tekst worden vervangen. Dit punt moet nog verder worden uitgewerkt.

7. Opmerkingen over hoofdstuk V – interdepartementale commissie duurzame ontwikkeling

- [18] Over artikel 16: samenstelling
De FRDO wenst dat hij door een waarnemer in de ICDO zou worden vertegenwoordigd.
Voorgestelde wetswijziging: aan de eerste alinea van artikel 16 de zin "De raad wordt uitgenodigd een waarnemer in de commissie aan te duiden" toevoegen.
- [19] Over artikel 17: opdrachten
De FRDO merkt op dat de huidige wet geen uitdrukkelijke bepaling bevat over de – volgens de raad zeer noodzakelijke – coördinatie van de uitvoering van het plan. Volgens artikel 17, 2° zou de ICDO hierover wel samenwerkingsprotocollen met de federale administraties en publieke instellingen kunnen sluiten. En volgens de laatste zin van artikel 17 kan de ICDO elke andere opdracht krijgen bij koninklijk besluit. Een aanpassing van de wet is hiervoor dus niet nodig.

8. Opmerking over een nieuw hoofdstuk VII – subsidies voor activiteiten in het kader van deze wet

- [20] Over een nieuw artikel 22: subsidies voor activiteiten in het kader van deze wet
De FRDO verwijst naar het koninklijk besluit van 9 januari 2000 houdende organisatie van de toekenning van toelagen voor projecten van animatie- en informatie-activiteiten voorgesteld door verenigingen en instellingen van openbaar nut in het kader van de raadpleging van de bevolking over het voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling (Belgisch Staatsblad 14 januari 2000). De raad is van oordeel dat zulke

activiteiten in verband met het plan en met deze wet in het algemeen permanent moeten worden georganiseerd en voor subsidies in aanmerking moeten komen. De raad stelt de oprichting van een fonds voor waaruit zulke projecten en (meerjaren)programma's kunnen worden gefinancierd.

Voorgestelde wetswijziging: toevoeging van een artikel 22 over subsidies voor brug-functieactiviteiten en capaciteitsopbouw en voor projecten en programma's met het oog op de organisatie van animatie- en informatie-activiteiten in het kader van deze wet. De concrete regels hiervoor moeten nog verder worden uitgewerkt.

Bijlagen

1. Aantal aanwezige en vertegenwoordigde stemgerechtigde leden op de algemene vergadering van 28 november 2000

- 3 van de 4 voor- en ondervoorzitters
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking
- de 2 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties die de belangen van verbruikers verdedigen
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties (*)
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties
- de 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus

Totaal: 26 van de 38 stemgerechtigde leden (*)

(*) momenteel is 1 vertegenwoordiger van de werknemersorganisaties niet aangeduid

2. Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep federaal plan vergaderde op 14 en 29 september, 18 en 26 oktober en 6 november 2000 om dit advies voor te bereiden.

3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- Mme Anne PANNEELS (vice-présidente CFDD) – voorzitter van de werkgroep
- Mme Thérèse SNOY (Inter-Environnement Wallonie, IEW) – ondervoorzitster van de werkgroep
- Dhr. Fons BEYERS (Boerenbond)
- Mme Isabelle CHAPUT (Fédération des Entreprises de Belgique, FEB)
- Mevr. Ingrid DEHERDER (Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België, ACLVB)

- Dhr. Jos GYSELS (ondervoorzitter FRDO / De Wielewaal)
- Dhr. Claude KLEIN (Federatie van de Chemische Industrie van België, Fedichem)
- M. Rafael LAMAS (Fédération Générale du Travail de Belgique, FGTB) – schriftelijke bijdrage
- Dhr. Erik PAREDIS (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling, VODO)
- Mme Edilma QUINTANA (Centre National de Coopération au Développement, CNCD)
- Mme Catherine ROUSSEAU (Centre de Recherche et d'Information des Organisations de Consommateurs, CRIOC)
- Mevr. Lut SLABBINCK (Algemeen Christelijk Vakverbond van België, ACV)
- Dhr. Patrick VAN den BOSSCHE (Fabrimetal)
- Dhr. Louis VAN GEYT (11.11.11)
- Mevr. Saar VAN HAUWERMEIREN (Bond Beter Leefmilieu)
- Prof. Jean-Pascal van YPERSELE de STRIHOE (Université Catholique de Louvain, UCL)
- Dhr. Willy WEYNS (Bond Beter Leefmilieu)
- Prof. Edwin ZACCAÏ (Université Libre de Bruxelles, ULB)

Niet-stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- M. Henri BERNARD (Comité National de l'Energie)
- Dhr. Hans BRUYNINCKX (Katholieke Universiteit Leuven, KU Leuven)
- Mevr. Katrien DEBEUCKELAERE (Federaal Planbureau, Task Force Duurzame Ontwikkeling)
- M. J.R. DRÈZE (représentant du Premier Ministre Guy Verhofstadt)
- Mme Nadine GOUZÉE (Bureau Fédéral du Plan, Task Force Développement Durable)
- Dhr. Marc PALLEMAERTS (vertegenwoordiger van staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling Olivier Deleuze)
- Dhr. Ivan PITTEVILS (vertegenwoordiger van Eerste Minister Guy Verhofstadt)
- Dhr. Jan VERSCHOOTEN (Federaal Planbureau / Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling)

Uitgenodigde experts

- Prof. Bernard MAZIEN (Universiteit Gent, Centrum voor Duurzame Ontwikkeling)

Secretariaat

- Dhr. Jan DE SMEDT
- Mme Catherine MERTENS
- Dhr. Johan PAUWELS